

систему са две главне странке примењују се избори са релативном већином који изразито привилегују победничку странку на изборима јер јој дају „све“ (мандате) док су неправедни у односу на другу (друге) странку која не добија „ништа“. Овај систем зато иде на руку јаким и великим странкама а елиминише оне мале које саме не могу ништа да учине на изборима или то евентуално могу само ако се удруже да би победиле ону најјачу странку. Но, и у таквом двостраначком систему где има више од две странке, те друге (остале) су мање, од маргиналног значаја па се и ту практично остварује двостраначки систем са две највеће и најјаче странке, какав је рецимо случај са демократском и републиканском у САД или конзервативном и лабуристичком у Великој Британији. Само изузетно, у случају политичке равнотеже двеју водећих странака, она трећа-мања, може да одигра значајну улогу приклањајући се једној или другој водећој, да би нека од њих победила и постигла парламентарну већину. То је тзв. систем „две и по странке“, као једна варијанта двостраначког система која је пре свега карактеристична за Немачку где је дуго времена улогу тог „језичка“ или коалиционог партнера играла Либерална партија да би је данас у томе заменила странка „зелених“. У односу на једностраначки систем, овај двостраначки је демократски јер грађанима нуди могућност да се на изборима одреде између две политичке опције и он функционише у земљама политичке (парламентарне) демократије где се спроводе фер и демократски избори. Поред овог система „две и по странке“, разликују се као варијанте двостраначког система и чисти двостраначки системи као и непотпуни или псеудодвостраначки систем. Чисти двостраначки систем је карактеристичан за земље где је бирачко тело практично подељено на два дела – политичке странке око којих се групише политички живот и води политичка и страначка борба. За овакав двостраначки систем (какав је рецимо британски) важно је да се каже да он обезбеђује јаку и стабилну владу ослоњену на хомогену већину у парламенту, али уз постојање јаке и хомогене опозиције. Лажни или псеудодвостраначки систем постоји тамо где унутар две водеће странке не постоји кохезија и чврста страначка дисциплина потребна за успостављање парламентарне већине, што је, рецимо, случај са САД где две водеће странке, републиканци и демократе, не успевају да створе стабилну парламентарну већину, односно лојалност својих посланика у Конгресу.

в) Вишестраначки системи се одликују постојањем већег броја политичких